

JELENKOR.

41. szám

Pest, szombat május 21.

1836.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; sopronyi új tisztkar; gazdasági egyesület; a simmeringi idej négy rendbeli verseny; kiadandó intézet; pesti cukorgyártás ügyében; Simonyi János és Récsy János †). Anglia (a hírlapi bélyeg- és irlandi hatósági törvényjavaslat; exeter-balli gyűlés; a capuai hg és miss Smith Penelope összekelési tilalma's t.) Franciaország (követházi's parkamarai viták; Journ. des Débats a' keleti úgyról; Deal szén-gőz-általi halála). Portugália. Spanyolország (csempüzés, apróbb útközetek; Ferdinand szobra's egyveleg). Oroszország (duna-torkolati vesztég intézetek's a' t.) Elegyhír. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizállás. Budai lotteria.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. kir. fősége május 13's 14-ikéről a' magyar kir. sz. István-rend kancellárjához gr. Reviczky Ádámhoz bocsátott kabineti legfensőbb határozatai szerint: gróf Pálffy Fidél tárnokmestert szent István-rend nagykeresztjével; — Somsich Pongrácz kir. személy-nököt, b. Malonyai János alkancellárt, és Vurum József nyitrai püspököt az imént nevezett rend közép keresztjével; Nándory József udv. tanácsnokot és statustanácsi előadót pedig ugyan szintazon rend kis keresztjével méltóztatott fölruházni.

Gróf Reviczky Ádám magy. kir. udv. kancellárhoz május 13-káról intézett kabineti legfensőbb határozatok szerint ő cs. kir. fősége következő kinevezéseket méltóztatott tenni: Gosztonyi Pál kir. tanácsnokot és al országbíró a' kir. 7 személyes tábla közbirájává; — Platthy Mihály nádori ítélőmestert, Reviczky Imre, Sombory Imre, Császár Sándor, Gyurcsányi Gábor és Niczky János kir. táblai közbirókat királyi tanácsnokká; — Tajnay János Bars megye első alispánját, Siskovics József Baranya vmegye első alispánját, Bay György Bereg vmegye első alispánját, Lovrenchich Ignác Krassó vmegye első alispánját, Lehoczky Imre Turóc vmegye első alispánját, Torkos Mihály Mosony vmegye első alispánját's volt országgyűlési követét, Poszavec Zsigmond Szerém vmegye első alispánját's volt országgyűlési követét, Niczky József Soprony vmegye volt első alispánját, 's országgyűlési követét, és Petrovay István Ung vármegye volt 2ik alispánját's országgyűlési követét díj-elen-gedés mellett királyi tanácsnokká; — végre Jozipovich Györgyöt a' Turopolya-mezei nemesek ispanját's volt országgyűlési követét a' horvátországi törvényszék számfeletti birájává; — továbbá

május 14-ikéről költ kabineti legfensőbb határozat szerint: gróf Nádasdy Ferencz kir. helytartósági tanácsnokot's Esztergam vmegye főispáni helytartóját Mosony vmegye főispánjává; — 's hely-be Esztergam vmegye főispáni helytartójává Uzovics János kir. helytartósági tanácsnokot; — báró Perényi Gábort Bereg vgye főispáni helytartójává; (minthogy gróf Vay Abraham mármárosi főispán, ki eddig Bereg vmegye főispáni helytartóságát olly buzgó szorgalommal viselé, ezen tisztétől magát föloldatni kéré); — Aczél Antal volt országgyűlési követet Békes vmegye főispáni helytartójává; — Lónyay János kir. hely-tartósági tanácsnokot Bihar vmegye főispáni helytartójává; — Marich Dávid es. kamarást és Fejér vmegye volt első alispánját's országgyűlési követet Liptó vmegye főispáni helytartójává; — Tihanyi Ferencz Nógrád vmegye első alispánját Temes vmegye főispáni helytartójává; — (ezen hivattól fölmentett b. Gerliczy Mihály helyébe); — gr. Esterházy Károly es. kamarást Tolna vmegye főispáni helytartójává; — továbbá: b. Barkóczy László egri kanonokot kir. táblai főpappá; Boronkay János kir. tanácsnokot, Zalay Aloiz a' királyi ügyek aligazgatóját, Platthy Gáspárt Liptó vmegye első alispánját's volt országgyűlési követét, Ocskay Ignác Nyitra vármegye első alispánját és volt or-szággyűlési követét, Jeszenszky János tolnai 2odalispánt's volt ország-gyűlési követet, Ragályi Tamás Torna vmegyének volt országgyű-lési követét és végre Szél Imrét Vas vmegye főjegyzőjét's volt ország-gyűlési követet a' kir. tábla közbirájává; Andrassy Józsefet Esztergam vmegye főügyészt's volt országgyűlési követét a' magyar kir. udv. kancelláriához valóságos, Pfanschmidt Eduárd Szepes vmegyének volt országgyűlési követét pedig fizetéstelen titoknokká; — Répás Leopoldot Baranya vmegye másod alispánját's volt országgyűlési kö-vetét és Noszlopy Ignácot Veszprém vmegye fő szolgabiróját's volt országgyűlési követét a' dunántuli kerületi tábla birájává; — Ros-koványi Gábort az eperjesi kerületi tábla számfeletti biráját és Sáros vmegye volt országgyűlési követét, ugyanazon kerületi táblánál a' legközelebb megürülő valóságos közbiróságra már most huzan-dó fizetéssel; — Körber János Ujvidék sz. kir. város polgármeste-rét's volt országgyűlési követét lánczról függő polgári nagy arany érdempénzzel fölruházni; — Staidacher József Zágráb sz. kir. város biráját's volt országgyűlési követét és Szárich József Szabadka sz. kir. város polgármesterét's volt országgyűlési követét magyar ne-messé; — végre a' főhg. Nádor ő cs. kir. fősége előterjesztésére Stoffer József nádori titoknokot a' kincstárból 2000 pengő fr. fizetéssel kir. tanácsnokká's a' nádori kancellária igazgatójává;

ápril 18-iki legfensőbb határozat szerint pedig a' chasmai társas-káptalannál Vojszkecz Imrét örkanonokká, és Zanich Péter marusheveczi plebanust iskolás kanonokká.

Ápril 25-ikéről költ legfensőbb határozat szerint Papp Sá-muel az erdélyi kormányzék titoknoka különös kegyelemből ne-mességre emeltetett.

Az erdélyi udv. kancellária Kincses János előlépte által az erdélyi kormányzék számvevőségénél megürült számvevő-tanács-nokságra Arz Sámuel számvevőtisztet nevezte ki.

A' Soprony vármegyei tisztújítás többi részlete következő: főbiráknak választottak: Kulcsár István, Konkoly Lajos, Káldy Jó-zsef, Badicz András és Pottyondy Imre; al szolgabirák: Szalay János, Kleinrath Károly, Töttösy Mihály, Mesterházy Pál, Mol-nár Lajos, Kramarics Miklós, Csontos István, Döry Antal, Nosz-lopy Antal. Fő ügyész Lampert Imre, al ügyész Bognár Lajos. Első al-jegyzőnek nevezetett Simon János, 2iknak Chernel Lajos. Fő adószedő Torkos Sámuel, al adószedő Pothe Bálint. Számve-vő Bolla Lajos, levéltárnok Thalabér Ignác, pörtárnok Dallos Jó-zsef. Esküttek: Takács István, Sággy Dániel, Kéry Péter, Simo-nyi István, Nagy Ferencz, Takács Sándor, Nagy Zsigmond, Csu-por Gábor, Tóth Sámuel és Chapó Imre. Rendes orvosnak meg-hagyatott: Szalay Imre és Sándorfy János; — várnagynak Pottyon-dy István. A' gyűlés szabad égalatt tartatott Kismartonban a' főispán h; Esterházy Pál ur elnöksége alatt. Az egybegyűlt KK. és RR. igen számosan valának, 's az egész tisztújítás jó rendben folyt le.

A' GAZDASÁGI EGYESÜLET részéről ismételve jelentetik, hogy az idej pesti löversenyek a' következő napokon fognak tartatni: I. Pént-eken, jun. 3-kán délután. Pest városi díj 100 arany, ezüst serleg-ben. — Nemzeti díj. 200 ar. harmincz aranyat érő és Magyarország ezimerével ékesített serlegben az első lőé; 50 ar. a' másodiké. — Festetics-Nákó díj. Legalább 79 ar. és 10 ar. tétel egy egy lóval, „Fuss vagy fizess.“ — Hazafi díj. 100 ar. — II. Vasárnap, jun. 5-kén dél-után. Károlyi-tétverseny 1000 ar. 's azonkívül minden lóval 50 ar. tétel, 26 ar. bánat. A' második ló 100 aranyat kap. — Elegyver-seny (másként nyolcz évű díj.) 280 ar. — Bathyányi-Hunyady díj. 100 ar. — Aszonyságok pályadíja 150 ar. értékű billikom az első lőé, a' díjbol fenmaradt aranyok 50ig a' második lőé, ezen felül ismét az elsőé. — Paraszt löverseny. Első lőé 75 pengő forint, más-odiké 25 p. f. — Paraszt löverseny. Első lőé 30 p. f. másodiké 20 p. f. Amazért csupán mezei gazdák saját lovai, ezért szinte mezei gazdák's egyéb adózók saját lovai pályázhatnak. — III. Szerdán, jun. 8. délelőtt. Károlyi-Széchenyi díj 100 ar. értékű billikom. — Somo-gyi díj. Legalább 110 ar. — Erdélyi díj 100 ar. — Tizesztendei díj. 104 ar. — Különverseny Festetics Mikl. gr. 3e telivér pej. m. Bogár, és Széchenyi Ist. gr. 3e teliv. p. m. Batory közt. 200 ar. fele bánat. — IV. Szombaton, jun. 11-kén. Sándor billikom. Harmadik év. Most Szé-chenyi Ist. gr. birtokában. — Széchenyi kard. volt néhai hg. Kinszky birtokában. — Esterházy kard. most Széchenyi Ist. gr. birtokában. — Az ostor évekenként kihívás tárgya. — Ivadék verseny. Minden nem telivér kanczától akármely mén után 1832ben született iva-dékra, — 30 arany fele bánat. — Külön-verseny. Ifj. Esterházy M. gr. 4e ang. telivér p. k. Bielia és Festetics Mikl. gr. 4e ang. teliv. sárga k. Grisette közt 50 ar. fele bánat. — A' gazdasági egyesület közgyűlése hétfőn jun. 6-kán délelőtt fog tartatni. Állatmutatás jun. 4, 6, és 7-kén a' köztelken. — Paraszt kanczacsikók jutalmazása jun. 6-kán délután, ugyanott. — Lőárverés jun. 9 és 10-kén ugyan-ott. — Kéretnek ezuttal a' t. cz. képviselő urak, hogy a' főkönyvbe irat-hatás végett, a' náluk levő aláírási iven aláirt részesek neveit a' n. casinoba utasítandó becses levelük által, illy felirással „Gazda-sági egyesületet illető“ a' jövő pesti vásárra beküldeni méltó-ztassanak. A' tartozásaikkal még hátralevő részes urak szinte tisztelettel szólítatnak fel illetőségük lefizetésére, az egyesület pénztárnoka t. Heinrich János kapitány urnál (sütő utca 620) — Az idej pesti lö-versenyt magas vendégek fogják a' köz hír szerint megtekinteni.

SIMMERINGI LÖVERSENY 1836.

I. April 30.

1. Nyeretlen lovak díja (Maidenstake) 30 ar. 's azon kívül 12 ar. tétel egyegy lóval. 1½ ang. mf. Hat esztendősnél nem idős lovak-ra, mellyek sem Pesten sem Simmeringen díjat vagy egyéb versenyt nem nyertek. — Nádasdy Tam. gr. 4e pej kancz. Tamajandry, 94 font 1. Trauttmansdorff hg. 5e pej ménje Election, 98 font 2.

2. Biel-tétverseny, Anglián kívül született minden lóra. Tétel 60 ar. egyegy lóval. 1½ ang. mf. Széchenyi Ist. gr. 5e vil. pej mén-je Lionel, 106 font 1. Esterházy Mih. gr. nevezte 5e pej mén Figaro, 106 font 2. Lambert Rud. gr. nevezte 4e szürke m. Osman, 100 font 2. Nádasdy Tam. gr. 5e vil. pej kancz. Evelina, 98½ font 4. Négyen bánatot fizettek.

3. Próba-tétverseny, 45 aranyos díj, 's ezen felül 12 ar. tétel egyegy lóval 1 ang. mf. Három esztendősnél nem idős be földi lo-vakra Festetics Mikl. gr. vil. pej kancz. Miss Sade, 89½ font 1. Ná-dasdy Tam. gr. sárga kancz. Manfredina, 86½ font 2.

4. 30 ar. díj bármely honi idomítatlan lovakra, kivéven azo-ka, mellyek 1836 April 27-ikén Simmeringen vagy Paradorfon állottak. 6 ar. tétel egyegy lóval, az első és második ló közt megosztandó. Angol telivér 110 font, angol félvér 105, egyéb ló 100 font teher-rel. Nevezés határideje a' Maidenstake s előtt. Trauttmansdorff hg. lóva 1. Bathyány Kazim. grófé 2. Clary hercege 3.

II. Maj. 3.

1. A' simmeringi pályaostr minden nemű és kora lovak számára az illő teher-különbséggel. 30 ar. tétel. 1 ang. mf. Nádasdy Tam. gr. vil. pej 5e kancz. Evelina, 101 font 1. Széchenyi Ist. gr. 4e pej kancz. Dóre, 110 $\frac{1}{2}$ ft. 2. Trauttmansdorff hg. nevezte Grisette nevű 4e sárga. kanczát, 110 $\frac{1}{2}$ ft. 3.

2. Ezüst kar-gyertyatartó, 120 ar. értékű, 50 ar. tétel, 30 ar. bánat. 3 ang. mf. — Anglián kívül született minden lóra; a' tétek egyharmada a' második lóé. Nádasdy Tam. gr. 6e fekete ménje Child Harold, 108 $\frac{1}{2}$ ft. 1. Trauttmansdorff hg. nevezte Gildroy sárga ménét, 108 $\frac{1}{2}$ ft. 2. Széchenyi Ist. gr. bánatot fizetett.

3. Elegyverseny belföldi 3 esztendő lovak közt, 30 ar. mindenik, fele bánat. 1 ang. mf. Eszterházy Mih. gr. nevezte Everilda sárga kanczát, 88 ft. 1. Festetics Mik. gr. vil. pej kancz. Miss Sade, 86 font 2. Külenczen bánatot fizettek.

4. 30 aranyból álló díj olly lovakra, melyek ápril 26 még nem voltak idomítás alatt. Tétel: 6 ar. 1 ang. mf. Biedermann ur lova 1, Balthyány Kazimir grófé 2, Jósika báróé. 3.

5. 135 aranyos díjért az Esterházy Mih. gr. nevezte szürke mén Osman egyedül járt végig.

III. Maj. 11.

1. Elegyverseny belföldi 3 eszt. lovak közt 60 ar. mindenik, fele bánat. 1 ang. mf. 90 font. Esterházy M. gr. nevezte sárgakancz. Everilda egyedül járt végig, hatan bánatot fizetett.

2. 80 aranyos díj, 's azon felül 9 ar. tétel egy egy lóval, ennek egy harmada bánat. Belföldi kanczák ivadéka. A' tétélekből 20 arany a' második lóé, azon felül az első és második közt oszlik meg. 2 ang. mf. Esterházy M. gr. nevezte 4e. szürke mén Osman, 96 $\frac{1}{2}$ font 1. Nádasdy Tam. gr. ménje Child Harold 110 $\frac{1}{2}$ font 2. Ugyanannak 4e pej kancz. Tamajan dry, 94 font 3. Festetics Miklós gr. sárga kancz. Sarah, 111 font 4. Trauttmansdorff hg. bánatot fizetett.

3. Lófej-formájú ezüst serleg, ér 110 aranyat, adta a' simmeringi verseny egy barátja, minden honi lóra. Tétel 90 ar. mindenik, bánat 60 ar. 2 ang. mf. Trauttmansdorff hg. nevezte 6e pej mén Twatty 109. forint. 1. Esterházy Mihály gróf nevezte 5e. sárga mén Charivari, 105 ft. 2. Széchenyi Ist. gr. 5e pej ménje Shillelah, 105 ft. 3. Festetics Mik. gr. 4e sárga kancz. Grisette visszahuzatot.

4. Különverseny. 30 ar. mindenik $\frac{1}{2}$ ang. mf. Clary hg. sárga lova Godolphin I. Esterházy Miklós hg. vil. pej kancz. 2.

IV. Május 14.

1. Különverseny. 30 ar. egyegy $\frac{1}{2}$ ang. mf. 100 font. Clary herceg sárga lova Godolphin I. Trauttmansdorff nevezte sárg. kancz. Susanne 2.

2. 100 ar. ezüst serlegben, minden belföldi lóra. 2 ang. mf. 12 ar. tétel egyegy lóval, ennek harmada bánat. — A' tétösszeségből 25 ar. a' második lóé, a' mi azon felül találna maradni, az első és második közt osztatik fel. Széchenyi Ist. gr. ménje Lionel, 105 $\frac{1}{2}$ ft. 1. Esterházy Mih. gr. nevezte mén Osman, 96 $\frac{1}{2}$ font. 2. Nádasdy Tam. gr. vil. pej kancz. Evelina, 98 font 3. Festetics Mik. gr. sárga kancz. Sarah, 109 font 4. Hárman bánatot fizettek.

3. 25 aranyos díj, és azon felül 8 ar. tétel egyegy lóval; 2 ang. mf. Esterházy Mih. nevezte 6e pej mén Figaro egyedül járt végig. Festetics Mikl. gr. sárga kancz. Sarah visszahuzatván.

4. 30 aranyat érő ezüst díj, az idej versenyek végzetül minden ló számára 20 ar. tétel egyegy lóval $\frac{1}{2}$ ang. mf. Esterházy Mih. egyedül nevezte Figaro mén.

A' Kisdedovó intézeteket Magyarorszában terjesztő Egyesület választottsága nemes Tolna vármegyében kisdedovási példány-intézetet szándékozáván felállítani, ezen intézet igazgatójának nagy gyűlési jóváhagyással szabad lakáson felül évenkénti 500 p. flot határozott. Az említett példány-intézet, melyben kisdedovási nevelők fognak képezetni, a' jövő év elején megnyitják; addig is pedig, ha olly alkalmas férfira tehet szert az egyesület, kire a' czélbavett kisdedovó-képzést bízhatja, annak vezérlete alatt ezt valamely budapesti intézetben mingyárt megkezdendű. A' példány-intézet igazgatójának a' magyar és német nyelvet tudományosan, a' kisdedovást pedig mind theoriat, mind gyakorlati oldalról tökéletesen kell ismerni. Ki tehát ezen igazgatóságra elszánt akarattal magát eléggé készültnek érzi, ne terheltesse az egyesület igazgatójánál vagy aligazgatójánál akár személyesen, akár bérmentes levél által szándékát kinyilatkoztatva eddigi alkalmaztatásáról hiteles bizonyítványait előmutatni, hogy a' kinevezést megelőző probatétel minél korább elrendelthessék. Pest május 14kán 1836.

Kacskovits Lajos, s. k.
titoknok.

Notthás J. G. es. k. postamester Budapest részéről tekintetbe vevén, hogy egy 1200 négyszög olú jól elkészített hold föld mintegy 250 mázsa répaczukrot terem, 's 18 mázsa répából 1 mázsa cukrot és 50 font üledéket (Melasse) vagy is czukormézet, szirupot, nyerhetni, valamint azt is, hogy a' sajtolás után maradt répa-törkölyt rhum-készítésre is igen jól használhatni, a' mellett, hogy ez marha-hizlalásra is alkalmas 's így a' répaczukor-készítés magyar hazánkban igen sikeres gyári vállalatá lehetne; elhatározá részvény-egyesület által egy czukor- és rhum-gyárt alapítani Pesten a' király utcában 571 szám alatt fekvő saját telken. Notthás ur e' czélből bizonyos gyakorlott mezei gazdát küldött ezen technikai szorgalomág megianulására Königsaalba, Öttingen-Wallersteini hg. czukorgyárába; 's a' valódi czukorrépat már folyó évre el is vetteté a' Pesthez szomszéd sz. lőrinczi pusztán. Hazánkra nézve ezen olly fontos szorgalomág általános létesíthetésére szükség egy intézetnek felállni Pesten, hol minden mezei gazdának alkalom adatik a' szükséges ismétel-megszerzésre, hogy legalább a' maga természetle répából legtávolabb vidékekre is elszállítható czukorlevet készíthessen, 's azt a' raffineriának eladhassa. — Miután pedig egy tökéletes, gőzerőművekkel ellátott répaczukor-raffineria 's rhum-gyár czélirányos és sikeres felállítására 12,000 forintnyi tőkepénz kívántatik; Notthás ur a' köz részeshetés megkönnyebbitésére szükségesnek találta részvény-egyesületre aláírást nyitni, mely által minden részvevő 200 pengő forintnyi részvennyel magának a' szükséges ismérteken kívül bizonyos haszonvételt szerzend. Bővebb tudósítással szolgálni kész tulajdon lakásán, Pesten a' kézutcában fekvő 11. szám alatti postaházban.

E' f. május 15kén Eger városának, Simonyi János belső tanácsnoka elhunytával, egy érdemes férfa dőle ki. A' boldogult közhasznu szorgalommal virágzott életét 1788ik évtől a' mondott városnak szentelvé, 's különféle szolgálatai után 1810ik évben Eger bírájává tétetik, 's azon hivatalát 1821ik évig, midőn azt leköszönte volt, csüggedhetlen buzgalommal 's igazságszeretettel viselvé. Munkás lelke földi pályája 69kében lebbent az örök békehonba.

Bihar várm. Bogyoszlón f. e. apr. 15én hunyt-, 's előbb apr. 18án csak egyszerűen, azután május 2án ünnepeyes szertartással temettetett-el a' hely. val. Er- és Berettyó-melléki egyházi vidék néhai esperese Récsy János úr, közhaszonra, 's különösen nemzeti literatúránk pártfogására szentelt élte 82ik, predikátorságának pedig 50ik évében, 1821ben tette le első nevezetes áldozatját a' Haza oltárára, midőn a' debreczeni ref. kollégiumban felállítandó magyar literatúra tanítószékére 3,000, azután csak hamar 1000 pengő forintot ajándékozott, 's ezen adományát időről-időre annyira szaporította, hogy az említett tanítószék szinte egyedül, az ő alapítványából létesülhetett. Ezenkívül jeles könyvgyűjteményét, melyet leginkább a' külföldi főiskolákban szinte hét évü kintléte alatt szerzett, egészen a' nevezett kollégium könyvtárának adta által még életében nevezetes summával együtt, melynek kamatjából a' könyvtár esztendőnként jeles munkákkal szaporíttassék. Igaz hazafi érzése bizonyosaul 200 ezüst fl. jutalmat hagyott egy a' Mátyás király nagy nevét magasztalandó hős versetere (Carmen epicum) mellynek föltételei annak idejében közhírű fognak tétetni. Egyházi vidékével is érezetvé jöltevéségét, midőn az ottani szükségre jutott predikátorok, ezek özvegyei 's árvái fölségelésre állított pénztárba 536 v. cz. flot és 40 kr. ajándékozott. Végre egy a' maga egyházában Bogyoszlón építendő új iskolaházról is gondoskodott. Egy illy Jöltevőnek azért a' Hazától, egyháztól, és iskoláktól áldás hamvaira!

Gróf Lucchesi Pally Hektor, a' Campo-Franco hgi ház tagja 's a' Berry hgné férje, ma május 21kén Pestre érkezett 's a' vadászskürt című fogadóban szállott meg.

A N G L I A.

Az alsóházban május 3kán Goulburn több nagy hírlap kiadóitól aláirt kérelmet nyújtott be, mellyben panaszkodnak ezek a' hírlapi bélyeg-törvényjavasltha fölveendő pénzügyministeri határozás ellen, hogy minden 1530 négyszög hüvelyknél nagyobb újság kettős bélyegért fizessen. Egy, 1804ben elfogadott törvény ugyan is azt határozá, hogy az újságlapi rét vagy alakzat (formatum) 32 hüvelyk magasságu és 22 hüvelyk szélességű legyen. Mint-hogy azonban mind a' politikai, mind a' tudományos szükség azóta jóval növekedett, 's az újságok kiadói kénytelenek voltak lapjaiknak nagyobb kiterjedést 's többféleséget adni, ama' törvényes szorongatás által nagyon korlátozva érzék magukat. A' kormány tehát helyzetük nehézségét számba 's fontolatra vevén megengedő eleinte, hogy félbélyegár mellett egy 2dik kiadást is intézhetnek; végre 1825ben Huskisson elfogadott törvényjavaslata szerint minden szorongatása a' nyomtatási rétek v. alaknak eltörletett, 's a' kiadóknek megengedteték, hogy lapjaiknak minden bármilyen nekik tetsző alakot adhatnak, millyen olvasóiknak legkedvesebb. A' M. Herald, Standard, Morning-Post, és Times másodréti alakban jelennek meg, a' M. Chronicle más terv után indulva egy lapját tetemesen öregbítette. Azonban a' minister által javasolt alakzat (formatum) épen összeillik a' M. Chronicle-éval, melly újság, mint tudjuk, félhivatalos lapja most a' kormánynak. Goulburn megjegyzé, hogy úgy látszik, mintha a' ministerek a' M. Chroniclet megakarták volna jutalmazni. Spring-Rice, a' kincstár-minister 's a' bélyegi törvényjavaslata szerzője megczafolá azon észrevétel, mintha e' törvényjavaslata által némi pártérdeknek volna szándéka hódolni. A' kérelem a' ház asztalára tétetett. Ugyanez ülés alatt tevé indítványát Berkeley ur, mellyben eltörlesztetni kíváná azon parlamenti végzeményt, melly az asszonyságokat az alsóház karzatiból kizárja. A' szónok megjegyzé, hogy mind a' két francia törvényhozó házban, a' szárazföldi alkotmányos országokban és mindenütt szabad az asszonyságoknak a' törvényhozó gyűlésekbe lépni. Mi jőzan oknál fogva zárhatni tehát őket ki nálunk? holott attól sem félhetni, mit ellenvetésül mondanak, hogy a' viták meghosszabbodnának, mert számos szónok, ki most hosszú beszédet mond, átallaná majd röfny beszédekkel untatni szépnembeli hallgatóit. Potter, Bowring 's O'Connell is támogaták az indítványt; 's az utóbbi megjegyzé, hogy az irlandi parlamentben is az asszonyságok megjelenté gatlá meg a' nyersség jelenetét. Az indítvány előterjesztése 132 szóval 90 ellen megengedtetett. Az ifju asszonyságok azonban fogadásaikban 20 pár keztyüt tesznek egyre, hogy az indítvány ismét félre fog vettetni. —

A' parlamentház ismét fölépíttetésére kinevezett biztosság 2dik tudósítása javasolja, hogy Barry építész terve fogadtassék el némi módosításokkal, mihez képest az egész építési költség nem fogna többé kerülni 800,000 font sterlingnél. (csak 8 millió pengő forint! de országház.) Barry terve azon goth izlés szerint készült, melly a' Tudorok korában uralkodott Angliában, 's melly időből Anglia még sok szép emlékekkel bír. A' Westminster-halle, a' Law-Courts, a' sz. István kápolna, és a' Cloister, melly épületek az utóbbi gyuladaskor többé vagy kevesbé károsultak, a' Spectator szerint csudálatos művészett l fognak az új tervbe simulni, 's azzal összeolvadni. Ezen építési monor minden nehézkesség nélkül erős és egyszerű. —

Ápril 29én Exeter-Hallban számos gyűlést tartottak a' vasárnap szentebb megütlését sürgetők. Legtöbb volt köztük methodista. A' londoni püspök mint elnök többek közt így szólott: „A' protestans országok megkülönböztetik magukat a' katolikusok előtt a'

vasárnap megünnelésében. Tudjuk, mi sajnálható mértékben uralkodik hitetlenség 's hamis szabadelműség egy szomszéd országban, mellyel sokáig háboruszkodtunk, de most barátságos viszonyban állunk. Bár a francia kormány azzal bizonyítná be szövetsége becsét irántunk, hogy népe szívében az igazi vallásosság magvát gerjesztene föl! (halljuk!) Ezután mentegte magát a püspök azon szemrehányás ellen, hogy ő, 's más főpap társai használják kocsijokat vasárnapon. Oswald Mosley, ki A. Agnew indítványát minap olly melegen támogatta panaszkodott, hogy a vasárnapot illető indítványt az alsóház egy része gúnyolódva fogadta. „De hisz, úgymond, természetes, hogy a sátny annál jobban dühöng és böszöng, minél inkább ostromolják várában. De bezzeg a nagy izgató (O'Connell) is meghunyászkodott ám ellenzésében, noha e' tudós gentleman olly párthoz tartozik, melly keveset istenfélő. 's a' t. (halljuk!) W. Roberts nagyon buzgott a vasutak ellen, mellyek az ország legkellemeseb 's legtitkosabban fekvő helyeit 's vidékeit is kézművek porával mocskolják be, 's minden vasárnapi csöndet megháborítani fenyegetnek; mi természetes, mert a nyereség-vágy nem ismér ünnepet v. vasárnapot, a' gőz nem gondol sem éggel sem földdel, 's a' mammon most száz lönyi erővel vétkezik (halljuk!) A' gyűlés több végzést hozott, 's v'gre egy kis pénzügyteményt szedett jámbor czélokra. — A' Sun állítása szerint a' püspökök a' felsőházban arra czéloznak, hogy a' vasárnap megjelenő újságok a' bélyeg-leszállításban ne részesüljenek. (Több szabadelmű újság közt a' radical Examiner és Spectator is vasárnapokon szokott megjelenni.) Sőt még arra is, hogy minden vasuti törvényjavaslathoz föltételül azt tűzik, hogy tiltassék meg rajtok az utazás vasárnapokon. — A' londoni püspök pénzsegedelem-gyűjtést hirdetett új egyházak építésére Londonban, mint-hogy a' most fenállók nem felelnek meg a' lakosság lelki szükségének. Londonban most és külvárosaiban, (ide nem számítván azon plebániákat, mellyekben 7000 léleknel kevesebben vannak) 1,380,000 ember lakik, egyházaiba pedig csak 140 ezer ember fér, vagy is az egész népségnek nem épen $\frac{1}{10}$ része.

Londonbul írják maj. 5-rol: „Tegnap különös törvénykezés tanúi valánk. Az itteni törvények szerint akár angol akár idegen 's külföldi, minden előhirdetés 's további kérdés nélkül akármedly egyházban, vagy akárhol egybe kelhet, mihelyt a' felek egyike valamely egyházkörben 14 napot lakott. Az elmúlt 14dik nap után akár a' völegény, akár a' menyasszony az itteni érseki törvényszék előtt esküt tehet le, hogy az egybekelésnek semmi törvényes gát sincs utjában, hogy a' jegyes felek egyike 14 nap óta az egyházkörben lakik, 's a' másik fél nincs 21 éven alul. Erre engedelem adatik, 's ezen engedelemmel a' felek az egyházba mennek összekelésre, hol a' pap tartozik őket összeadni, mit azután Mariage by Licencenek neveznek. A' nápolyi királynak most itt élő testvére is a' capuai hg. illy engedelmet kért e' napokban az irlandi miss Smythtel egybekelésre. Ludolf gróf a' nápolyi követ Londonban még elég korán hírét vevé e' lépésnek, 's ellenmondást nyújtott be az engedelem ellen azon oknál fogva, minthogy Nápolyban az illy házasság kir. családi törvények következtében semmi esetre nem állhatna meg. A' Capuai hg. azonban azon elvre hivatkozék, hogy az itteni törvényszék, mellynek hatósága alatt ő most van, más országok törvényével semmit sem gondol, mi természetesen minden független törvényszékről igaz. Mivel azonban az angol törvény szerint is az angol kir. család tagjainak az országló fő engedelme nélkül házasodniok tilos, 's a' nápolyi király követe személyében ellenvetést tön az egybekelés ellen, a' bíró hihetőleg az engedelmet meg fogja tagadni. Mi a' legújabb hírek szerint Londonból csakugyan meg is történt, 's ennél fogva a' capuai hg. Londonban sem házasodhatik meg, mint hitte. Az ítélet következőleg szól: „Court of Faculties, maj. 5. A' capuai hg. Ludolf gróf ellen. Azon engedelem ellen, mellyet Carlo Fernando Borbone, Capuai hg. és mind a' két Szicilia országló királyának testvére Miss Penelope Smith 21 eszt. hajadonnal az angol egyház szertartása szerint leendő egybekeléséért, ő sziciliai fősége részéről Ludolf gróf a' nápolyi követ által ellenmondás tett. Miután a' törvényszék maig elhalasztotta ítéletét, a' master of the faculties (Nicholl dr.) a' levéltárban az oklevelek megtekintése után oda nyilatkozik, hogy a' törvényszéknek van joga megtagadni az engedelmet habár, a' házasságnak nincs is akadály utjában. Minthogy tehát a' jelen eset körülményeiben idegen főség követe törvényesen folyamodott, 's a' följebbi engedelemnek ellenvetést górdított utjába, kötelességének érzi a' törvényszék illető joga szerint megtagadni az engedelmet 's a' szerint ítélni.

Evans óság-árúsnál (antiquarius) Londonban e' napokban azon pompás biblia adatott el, mellyet nagy Károly készíttetett Alcuin fordítása után. A' könyv drága nagy réthben van a' legfinomabb pergamenten, bársonyba kötve. 449 oldala van, 's négy nagy főtáblával díszesítve, mellyek a' művészet akkori állapotját tanúsítják. 34 nagy kezdetbelü arannyal és színekkel van írva; 's czímerék, történeti példázatokból sat. szerkesztve. A' könyv sérteletlen mivoltú. — 700 font sterlingen volt kikiáltva, és Giordot 1500 font sterlingen, azaz majd tizenöt ezer pengő forinton vette meg. Szép ár egy könyvért, de még szebb tehetség egyetlen könyvért!

FRANCZIAORSZÁG.

A' páirkamra ülésében majus 3kán a' magányos lotteriákat tárgyoló törvényjavaslat jöve vitatás alá, mellyel fogva minden magányos lotteria a' fenyítő törvénykönyv 410 czikke szerint fog megbüntettetni. E' törvényjavaslat 84 szóval fogadtatott el őt ellen.

A' követház maj. 6iki ülésében többek közt csudálkozását fejezte azon ki, hogy a' Madeleine számára az idén 1,200,000 fr.

költség kívántatik, holott tavaly csak 800,000 frank kívántatott, 's elég volt. Szintezzen ülésben megajánlta ott a' pénzügyi miniszternek 1,200,000 frank az 1836ki szolgálat rendkívüli pótlék hitel fejében. Végül pedig tanácskozás alá jött 900 ezer frank pótlék hitel katonai nyugpénzekre. Leydet gen. élt az alkalommal, és szemérem hátya a' hadminiszternek, hogy előléptetésekkora a' törvények sérelmével gyakran nem tekintte a' szolgálat időre. A' hadminiszter ugyan azzal mentegődözék, hogy noha kellemetlen régi tiszteket, 's hadi bajtársakat nyugpénzezni, de még is szükséges a' sereg számára fiatal erős tisztekről gondoskodni. Leydet gen. azonban megmutatta, hogy Maison marsall névszerint saját fíja iránt mutatta e' törvénytelen kedvezést, mi természetesen nem a' legkedvesebb benyomást tevé a' ház előtt. —

Nem rég bizonyos Deal széngőzben fulasztotta magát meg, 's egész eszmélete elvesztéseig leírta érzelmeit. Következő a' kivonat, mellyet a' tudomány érdekében nyilvánított: „Meggyújtom mind a' két zsaratnag v. parázs medenczém; a' lámpát 's gyertyát az asztalomra teszem; mellettem fekszik óram: 10 óra 15 perc. A' szén nehezen gyulad meg; pedig mind a' két medenczére csőt illeszték, hogy a' tűz erejét neveljem. 10 óra 20 perc. A' csök leesnek; én ismét fölelelem azokat; nem úgy megyen mint hittem. Ismét leesnek, még egyszer fölelelem 's most már jobban megyen. Az úter csöndes, szintűgy lüktet mint közönségesen. 10 óra 30 perc. Sűrű füst terjed el halkán a' szobában. Gyertyám elalváshoz látszik közelgeni; a' lámpa jobban megállja. Iszonyu főfájdalmakat kezdek érezni; szemeim könnyekkel telnek meg. Álalányos kellemetlenség fog el, némi könnyebülést érzek, ha orromat zseb-kendővel be tartom. Az úter igen zajos lázos. 10 óra 40 perc. Gyertyám elalut, a' lámpa még ég. Halántékimban ugy kopog, mintha az erek megakarnának szakadni. Kedvet érzek alváásra, álmos vagyok. Gyomrom szörnyen fáj. Az úter 80szor lüktet egy perczen 10 óra 50 perc. Fuldoklom, a' legkülönösebb eszmék foglalnak el. Már csak alig lélekzem; mindjárt végem lesz. A' bőszültségnek mutatkoznak jelei. 11 óra. Nem írhatok többé; érzékim enyésznek. Lámpám kialszik. Nem hittem volna hogy ennyit kell szenvedni, mielőtt meghal az ember.“ Az utolsó szók majd egészen olvashatlanul voltak írva. Bolond!

PORTUGÁLIA.

A' királyné, szeretett édes atyja halála óta soha sem volt annyira gond 's aggdóástól terhelve, mint az új ministerség alkotásakor. Kénytelen volt illy szavakra fakadni többek közt: én egyedül nem igazgathatom az országot, 's mivel úgy látszik mindenki el akar hagyni, nagy kedvem volna férjestül Franciaországba költözni. „Ő ifju szerelmében bizonytal ott is boldognak érne magát de kérdés: a' szász coburg hgi ház megelégülne é ezen idylli tervvel? mert Ferdinand hg. nem csak d. Maria da Gloriát, hanem személyében a' portugál királynét is elvette. — Különb a' királyné igen szerencsés és új férjét bensőleg szereti; Portugália ellenben igen kétes állapotban van. A' követek igen elkeseredve hagyák el Lissabont, 's a' nép hihetőleg nem fog adót fizetni akarni, vagy még többre is fakad. Az új ministeriumalkotás nehézsége legjobb válasz azoknak, kik Portugália helyzetét kedvezőnek 's biztosnak festik. A' katonák zsoldját april 15én nem tudták volna kifizetni, ha a' Leizeriak némely vevői előlegesen nem fizettek volna egy kis pénzt. Azonban Campos kélépte 's Carvalho pénzügyi ministerré léte hihetőleg jobba teszi ez állapotot, ha nem gyökeresen is, legalább ideiglen. A' tartományokban folyvást történnek gyilkolások politikai gyűlölségből. Az ötödik vadász ezred néhány tisztje börtönbe záratott, mivel vonakodott az Ajuda palotában volt udvarlásnál kötelessége szerint megjelenni. —

Az új belügyi minister első tété volt a' Lissabonban jelenlevő követek addressait magának megszerezni. Hihető hogy a' oortest nem sokára ismét összehíják. Palmella hg. az új ministerségnél igen sokatlan hivatalt visel; a' kinevezési levélben ez áll: Palmella hg. jeles tehetségeit jelen helyzetéhez mért módon akarván használni, jónak találtam őt fölhatalmazottammá nevezni ki a' Portugália és Anglia közt feoforgó kereskedési alkudozások, valamint egyéb hatalmakkal előfordulható szerződésnek 's munkálatok vezetésére 's befejezésére. Ezen kinevezetése azonban csak ad honores történt, fizetés nélkül, kivéven azon esetet, ha külföldre küldetnek. — Újabb iromány szerint Palmella Londonba fog menni a' mondott alkut bevégezni, 's talán ott is maradand követi minőségben. —

A' királyné „marsall-general“ czímmel ruházá föl szerett férjét, a' mi lényegesen szintazon hatalmat adja kezébe, mit a' cortes által megtagadott „fővezéri“ czím.

SPANYOLORSZÁG.

A' hó olvadni kezdvén a' pyrenéi bérceken, mellyek Spanyolországot Franciaországtól elválasztják, ujult élénkséggel kezdik üzni a' csempezést (Schleichhandel). A' francia vámtisztek 's határőrök buzgalma ennek akadályozásában nem igen nagy, mert saját hasznuk is kiméltést parancsol, de más részről félnek is magokat a' fegyveres csempező csapatok engesztelhetlen boszujának kiténni. Ha valamely vámőr egy illyen csempezőt agyon lö vagy megsebesít, ennek minden társa 's barátja halált esküszik fejére, 's a' vámtiszt csak úgy menekhetik meg véres boszújuk elől, ha a' pyrenéktől távolesó helyre tétetik át, de még illy esetben is gyakran rokoni, vagy baráti 's bajtársi kénytelenek helyette lakolni azon ősi változatlan bask elv szerint: vér vért kíván! — A' határ főpontjal, S. Jean de Luz és S. Jean Pied de Port olly erősen

öriztetnek, hogy ez utakat egészen elzártaknak tekinthetnek; ezért a' csempezők inkább kelet felé keresnek utat magoknak, hol nagy mennyiségű tilos áruikat belophassák, 's az itteni mintegy húsz hegyszoros közül, mellyek a' pyrenéknél átvezetnek, alig van olyan, hol a' jól föltégyverzett 's nagyszámu csempezők szabad gazdálkodását gátolni lehetne. A' Roland-szoros, a' clarabidei, venasquei, maladettai hegyszorosok ez évszakban nem járhatók, de annál élénkebb mozgás uralkodik más hegyszorosokon, 's a' mit gátolni nem lehet, jobbnak tartják egészen szabad folyamára hagyni. Bagneres felett három órányira, a' tenger színe fölött 1429 méternyi magasságra fekszik a' Hospice de France, mint legutolsó emberi lak e' környéken, egy térs nagy épület, hol egy francia fogadó lakik; e' házat úgy tekintik mint neutrál helyet, hol a' vámörök 's a' csempezők békésen összetársulnak, 's egymással barátság-poharat isznak. Ezen, az emberi lakoktól távolos vadonban sikeretlen né látszik válni a' törvények szentsége 's az ember mintegy visszalépni természeti állapotjába. Van ezenkívül a' határon több közös tér is, mellyekhez Spanyol és Franciaország egyenlő jogot tartanak. Itt még a' tulajdon eredeti természeti törvény divatoz. Eljön egy spanyol vagy egy francia, elfoglal 's művelni kezd egy darab földet a' hegyek közt, körülövényezi azt, 's magának tartja; és ezóta a' föld, minden járulékostul azon nemzetévé válik mellyhez az első foglaló tartozik. Számos ház áll itt egyenként elszórva, mellyekben részint spanyol részint francia lakik. Ez ősi időkben örökségül maradt birtokjog még távolabb is terjedez néha be még a' francia falukba is, mellyek rendes felsőség alatt állanak. Így p. o. Aldudes faluban van egy ház, mellynek spanyol a' birtokosa, 's noha most egy francia bérleté kimagának, mindazáltal a' spanyol tulajdonos minden joga átszállott erre is, és így francia faluközepén spanyol törvények alatt él, spanyol védelem alatt hoz és visz tiltott árukat. Ebből kitetszik hogy a' tartomány természetes helyzetén kívül még ősi szokások és jogok is kedveznek a' csempezésnek mire a' lakosok vállalkozó merész caractere 's testalkata is saját-kép alkalmas.

Carlosita lapok két ütközetről beszélnek, mellyek april 25-én, egyik Balmaseda mellett Berronnál, másik Galdacanonál történtek. Az elsőre nézve Eguia azt írja, hogy Espeleta (christino) generálnak 800 emberét ölte 's fogta el, 's ez maga is megsebesült, a' másik csekélyebb csata lehete. Azonban ismervén a' spanyol hadakozó felek nagyságát, függesszük föl ítéletünket, míg bővebb részletek érkeznek. Egyetlen bizonyosság csak az, hogy a' carlositák győztek, mert hadi szállásukat előbbre tevék. Ugyan e' lapokban közöltetik d. Carlos több rendelménye mellyekben a' lakosoknak szabadítékaik (fueros) megerősítését 's biztosítását igéri, egyszer mind a' kivándoroltak javaira tett bírói zárlat fölfüggesztését. — A' fő hadi szállás folyvást Elorrióban van. Az időjárás szörnyű rossz; hó jég és tartós esők majd egészen félbenschakaszták a' hadi munkálatokat. Sokat beszélnek Balmaseda és Portugalete bevételeiről is a' carlositák által, melly alkalommal 4000 christino esett volna fogságba, de még ezt bajos hinné. — Valenciából april 22-éről így írnak: folyvást aggodásban vagyunk, mert a' bennünket mindenfelől környező pártosak nem engednek a' városból kilépni. A' helybeli nemzeti őrség száma tüze már ellobbant, 's mostan ez is lecsüggeszté szárnyait. Cabrera 's egyéb guerilla főnökök olly véres lecczékét tartának már több ízben, hogy hasonlókhöz semmi kedv sincs többé; Palarea híjában tüzelgeti bátorságukat. Egy új híres carlosita vezér került nem régóta a' cselekvés mezejére, Joaquin Jose Llorens, a' villareali alcalde (bíró), egy igen kedves külsejű, művelt 's jó nevelésű fiatal ember, ki 1500 gyalog 's 200 lovas katonájával egészen váratlanul jelent meg a' valenciái térségén, 's Burriana várost a' tengerparton megtámadván onnét igen sok lovat 's fegyvert vitt el magával. Sok szép ifju carlosita van kíséretében. Vele egyesült Miralles is (ki el Serrador név alatt ismeretes), 's a' nép annyira szereti őt 's lelkesülve van példájától, hogy egy csata-megnyerést, melly nem régiben Villafranca mellett történt, egyenesen neki köszönhetni, valamint azt is, hogy Valenciában egy carlesi junta alakult, melly őt választá elnökévé. Llorens nagy gondot fordít katonái művelésére 's vérszomjas kegyetlenségektől undorodik; azért Serradorral nem is a' legjobb egyetértésben van. — Cataloniában olly hevesen foly a' carlositák üldöztetése, hogy Torres főnök csapatja, melly több mint 3 ezerből állott, 400ra olvada le, 's a' carlositáknak junát létesítő szándéka e' tájon semmi módon sem sikerülhet.

Murciában az ottani vásártér tisztítása alkalmakor, mellynek közepén Ferdinand mellszobra állott, ennek kir. pálcájában, melly a' szobor leemeltetése közben eltört, egy papirt leltek Ferdinand amaz ismeretes fötszólításának első szavaival, melly így kezdődik: haladjunk mindnyájan 's én legelő, az alkotmányos ösvényen. — A' képet 1826ban készítették.

A' Mendizabal-rendelte ujonczszedés sikere hiv. nyilvánítások szerint 71000 embert adott; 13000 már az előtt föl volt állítva Cataloniában, Burgosban, Santanderben, Soriában és Logronóban; a' hátralevő 16 ezeret pedig a' felzendült tartományokra, szökésre 's a' magokat megváltottakra kellene számítani. A' d. Carlos ellea hadakozó sereg 120 ezer emberből áll 5000 lóval, az egész spanyolországi christinapárti katonaság pedig 200 ezerből. Ha ez igaz, miért tart hát illy hosszasan a' polgári háború?

— Szintazon madridi hivatalos lapok azt állítják, hogy d. Carlosnak a' négy felzendült tartományban nincs több mint 24 ezer embere 's valamely elkülönült terv kivételére, egy ponton, nem vonhat össze többet 12—14 ezernél. — Ha ez így van, miért hagy-nak hát neki békét, miért nem teszik egészen semmivé?

O R O S Z O R S Z Á G.

Már nem csak az angol lapok hirdetik a' dunatorkolati intézkedéseket Oroszország részéről hanem az Oester. Beob. ben is következő cikket olvashatni e' tekintetben: „Ő felsége a' czár megparancsolta, hogy a' Duna „Sulina“ nevű ágán vesztegintézet állítsassék és pedig két osztályban, az egyik tényleges (practicus) leendő Leti sziget végén, másik a' szorosabb veszteglés Georgiewsk szigeten. E' vesztegintézetek azonban, mellyek nem kedvező szél, vagy a' Duna sebes folyása által föltartatott, 's azon hajóknak fognak menedéket szolgálni, mellyek friss élelmiszerekkel ohajítják magukat ellátni, nem lesznek kötelesek portékákat tisztázni, hanem azokat az odessai és ismaili veszteg-intézetekbe fogják utasítani. A' Duna torkolatján levő basartschuki vesztegvonal pedig, mint-hogy ezentul nem lesz szükséges, sőt haszon nélkül leendő, egészen el fog törülni. A' sulinai vesztegre (quarantine) kitűzött vagy kiszabott éves költség 2255 rubel ezüstben.

Egy levél Nishne-Kolinskból tél fogytáról ezeket írja: Január 1-jén, midőn az itteni folyások jégpánczélokot levették, érkeztem ide börladikon Jakutskból 's tavaszt, nyarat és őszt két hónap 's néhány nap alatt egyetemben üllöttem. Ezen időszak alatt ott a' legyek valódi országos ostor, mellyeket csak redves fából v. száraz mohbul támasztott füst által üzhetni el valamennyire. 'S ám-bár itt két egész hónapig nem nyugszik ez évszakban le a' nap, még sem sugárzik az, sem nem melegít, 's hasonló a' holdhoz, mellynek halvány képébe tekinthetni minden szemképrázat nélkül. Tavaszkor 's őszt néha sokkal hidegebb itt az idő, mint Moszkva-ban a' legszigorubb télen. Sept. 18kán 35 Reaumur-foknyi hidegünk volt. A' hó- és jégcsivatagokról visszaverődő fény olly iszonyu nagy, hogy vakulási veszély miatt fekete vagy zöld fátyollal kénytelen az ember szemét leplezni. Ellenben 36 napig szakadatlanul tartó éjszakánk van. Sept. közepétől januárig nem láthatni a' napot, 's ekkor, ha fölöttlen az ég, dőlájában is ragyognak a' csillagok. Nov. 3kától kezdve növekedett a' hideg 's januárban Reaumur 45 fokig hűgött. A' hóhegyek kemény gyanánt füstölgének. Nyárban semmi virányt sem láthatni, csak ittott kevés de fonyadt hegyü gyepet. Egyedül a' fenyő ad itt egy kis zöld színt a' természetnek. E' napokban jöttem vissza az ostrovnojei vásárról, hová tolmácsul egy kozák kísért. Egy csorda (huszonnyeg) ebtől vont szánon rándultunk oda, 's egész nyáj kutya vontatónk mellett is elakadtunk volna számtalanszor a' nagy hóban, ha a' juhahírok iramszarvas vonta áruszánaikkal nem csaptak volna utat előttünk. E' vásárra jött egy sereg vevő 's eladó Azsia legkeletibb csucsaáról Tschukoskoi-Roszbul is nőjeik 's gyermekeikkel, kik Bering öblén (Beringstrasse) börladikon kelnek által cseretözsérséget üzni. Főszükségeik: thé, dohány, vasportéka, lópor, golyópis, puská 's a' t. mikért leginkább cserélgetik el prémbőreiket. A' 40—45 Reaumur fokú folyvásti hideg miatt csak 5 napig tartott a' vásár most, a' máskor 10 napig tartatni szokotthoz képest, 's az idegenek medve- és kettős iramszarvas-bőrü sátorait azalatt is csak kevés napközbeni órára hagyhaták el, még is elharácsolták 's tözsértették minden hozott áruikat. A' vásári adószedő értesítése szerint az e' vásáron kerügett áru mennyisége 300 ezer rubelre ment.

E L E G Y H I R.

Majus hónapban Talleyrand hg. Párist el szándékozik hagyni 's minthogy Németországra iratá útlevelét, köz a' hiedelem, hogy Bécsset is meglátogatja.

Gabonnár vidéki városink piaczin; pozs. mérője váltó garasban.

	buza	kétszer.	rozs	árpa	szab	kukur.	köles
máj. 6án Arad	55—42	30	26	20	25	33	—
7én Miskolcz	85—80	66—61	47—42	34—30	25—20	40—35	120—115
6án N. Beekerek	70	40	—	25	25	30	35
7én Baja	67—50	40—27	27	23	21	28	37
9én Ungvár	62—58	60—57	44—38	36—33	22—20	50—46	—
10én Debreczen	90—70	60—50	45—40	35—30	30	45—40	60—50
11én Mosony	103—61	50—44	50—43	50—44	38—30	54—50	—
13án Uj-Becs	80—70	65—50	—	25—20	25—20	35—30	—
13án Losoncz	100	—	50—45	40	25	—	—
14én Szeged	77—60	50—40	35	28	30	30	40
14én Sz. Fejérvár	70—66	50—46	46—40	32—30	28—26	—	—
14én Komárom	80—76	50—46	—	—	30—29	50	34
13án Pozsony	100—90	—	58—56	54—50	38—36	66—64	—
13án Soprony	125—76	—	64—50	58—45	42—38	68—64	—
13án N. Szombat	97—80	—	58—54	50—43	35—32	—	—
6án Temesvár	64—47	—	30	34	25	25	—
9én Besztercebá.	100—80	—	52—48	48—44	24—20	—	—

Gabonnár: majus 20dikán Pesten Tiszta buza 103 1/3 — 86 2/3. Kétszeres 63 1/3 — 60. Rozs 45 1/3 — 40. Arpa 40 36 2/3. Zab 33 1/3 — 32 — 30. Kukuricza 45 1/3 — 43 1/3 — 40.

Pénzkelet: majus 18ikán: 5 pCtes statukót. 103 7/8; — 4 pCtes: 99 21/32; — 3 pCtes 75 1/2; — 2 1/2 pCtes: — 59; — 1820iki 214 1/2; 1821iki 142; — 1834iki: — 572 21/32.

Dunavizállás: majus 19kén: 5' 7" 6" — 20kán 5' 9" 6" — 21kén 5' 9" 3"

Budai lotteria maj. 18kán: 15. 76. 7. 69. 56.

A' mellbetegségben és tüdősorvadásban
sinlődőknek

megszabadítások.

Ifj. Kilián György

könyvkereskedőnél Pesten,

(Váci-utczában, hajdani Fessler házában)

megjelent és megszerezhető:

A' tüdővész gyógyítható!

vagy

azon folyamatnak kifejtődése, melyet a' természetnek és
művészetnek kell ezen betegségnek meg gyógyítása végett
intézni;

és

egy egészen új és egyszerű gyógymódnak ajánlása

Dr. Ramadge Hopkins Ferencztől,

a' Londoni tüdősorvasok' kórháza első orvosától Jegyzési czikkkel bővíve

magyarázta

NÉMETHY JÓSEF.

4 színezett kőremetszettelappal (8 alakkal) nagy 8. rétből. Pesten, szép
borítékban kötve. Ára 1 for. 12 kr. peng. pénz.

Ezen nevezetes, sok ezer tüdősorvasok' hasznára és megmenekvésére nyilvánosított iro-
mánynak szerzője azt mondja előbeszédjében:

Legnagyobb célom, melyet szemem' ügyéből soha el nem tévesztettem, az volt,
hogy embertársam' szenvedelmén segítsek. Ez volt az én iparom, és éppen az, a'
mit kötelességemnek tartok, lett az én legfelségesebb jutalmam. A' kurusolás (Char-
latanerie) mindig ocsmány idegenség volt előttem; a' mit itt mondok nem dicsvágyi
ékesen szollás, hanem, ezek az én legérzékenyebb háladatosságomnak érzeménnyei
azon jótékony Isteni gondviselés eránt. Valahára szerencsés voltam egy mind ez ideig

gyógyíthatatlannak vélt nyavalyát helyre állítani,

még pedig a' gyógyszer nem áll

valami gyógyszerári rejtélyből (arcanum), hanem egy-
szerű műszerlegi minden esetre alkalmazható folyamat-
ból (Processus).

Az, a' mi mind ez ideig sötétségben volt, már most, reményilem fölvilágosodott és azon örvendetes meggyőződés vigasztal, hogy ezen kis iromány által minden eddigi, csupán csak véleményeken nyugvó sorvadási gyógmódok, mellyek gyakran a' nyavalyát inkább nevelik, hogysem gyógyítják, a' régiségnek több hasonló hibás gyógmódjával együtt, mellyekre csak sajnálkozva és pirulással emlékezünk vissza érdem feledékenységekbe fognak süllyedni.

T a r t a l o m.

Első Rész. Általános észrevételek a' tüdővészről.

Második Rész. A' tüdővésznek okai.

Harmadik Rész. A' tüdővésznek helybeli és rokonszenves tünetei. A' betegségnek természetes jelei.

Negyedik Rész. A' tüdővésznek körtudományi tünetnényei a' halál után.

Ötödik Rész. Előgátlási gyógmód, melly által a' gumócsok' kifejlődése a' tüdőben az olyan személyeknél meg-gátoltathatik, kik azoknak nemzetségi kórszűny, vagy a' műszerzet' senyvállapotja miatt alá vetvék.

Hatodik Rész. A' tüdővésznek gyógmódjai.

A' tárgynak bővebb megvilágosítására a' szerző úr 13 körtörténetet és valódi kórházi jelentéseket következtet, u. m.

Első körtörténet. Vél tüdővész csapolás által meggyógyított.

Második körtörténet. Csapolás által meggyógyított tüdővész.

Harmadik körtörténet. Igen messze terjedt tüdővész, egy tulajdonképpeni módon gyógyítatik-meg.

Negyedik körtörténet. Egy tüdőkiválás, melly tartalmait azon nyiláson ürítette-ki, melly a' nyaknak jobb részin készített.

Ötödik körtörténet. Tüdővész, ismét lecsapolással gyógyított-meg.

Hatodik körtörténet. Tüdővész egy légrekedésnek hirtelen oda ütközése által meggyógyított.

Hetedik körtörténet. Tüdővész az elmulasztás által meggyógyított.

Nyolczadik körtörténet. Önként meggyógyult tüdővész.

Kilenczedik körtörténet. A' hörgesövek bántalma munkásságának nevezetes befolyása.

Tizedik körtörténet. Egy a' tüdővésszel végződő betegségi szövödmény.

Tizenegyedik körtörténet. A' náthahurutnak órbefolyása, ha a' tüdővészhez járul.

Tizenkettedik körtörténet. Tüdővész a' meghűtés és a' gyógyászati segédben való bizodalmatlanság által meggyógyított.

Tizenharmadik körtörténet. Eset a' tüdővészről, a' bélehellés által meggyógyítva, és a' betegtől magától közöltetett, melly hektika lázzal és szörnyű vérhuruttal volt egybe kötve.

Az oda mellékelt színezett rajzoknak tökéletes magyarázatja.

Minden emberársunkhoz vonzó szívsszeretethől még azt mintegy kö'eleességünknek tartjuk itt javasolhatni, hogy ha ezen irományt a' már beteg szerencsétleneknek nem méltatlanul ajánlhatjuk, de bizonyára a' még ép tüdővel büszkélkedőknek majd még inkább használni javasolhatjuk, hogy magokat azon szörnyű nyavalyától ovhassák, a' mit ezen könyvecskében valóban föl is találunk.

Legujabb és legolcsóbb magyar-német és német-magyar
S Z Ó T Á R.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárosnál (váci útca 39^{dik} szám) 's minden magyar- és erdély-
országi hiteles könyvkereskedésekben.

előfizethetni

e' következő munkára:

Legujabb

magyar-német és német-magyar

Z S E B S Z Ó T Á R.

Kiadta

Fogarasi János.

Két kötet szép fejer papiroson.

**Mind a' két kötet' előfizetési ára csak 3 ft.
pengő pénzben.**

(10 példányra 1 példány ráadásul.)

A' hazai nyelv' jelen álláspontjának megfelelő

teljes és olcsó magyar szótárnak

hiját olly nagyon érezte, olly sokképen nyilatkoztatta a' T. T. közön-
ség, hogy az imént jelentett munka' kiadását kész örömmel magunk-

s-
n-
n-
y-
n-
is
a-
li-
e-

ra válialtuk. T. Fogarasi János úr, ki magát a' T. T. közönség előtt magyar nyelvészetet tárgyazó munkái által megismerteté 's jártasságát a' szótárírás' terhes pályáján dicséretesen bebizonyítá, több évig fáradhatatlan szorgalommal dolgozott, hogy szótárát lehető tökéletességben adhassa ki, 's mi a' kéziratból meggyőződünk, hogy munkája teljesség-, hibátlanság- 's philologiai következetességre nézve minden eddigi magyar szótárakat felülhalad.

A' tudós szerző úr szoros figyelembe vette a' honi nyelv' újabb haladásait 's szótárában helyt adott valamint minden

elavult 's újra felélesztett, úgy szinte az újabb időkben alkotott szóknak

is. Örömmel jelenthetjük tehát, hogy ezen új szótár a' T. T. közönségnek szótáraink elleni panaszát megszünteti 's ez' okból méltán ajánlhatjuk vállalatunkat a' T. T. közönség' hazafiúi pártfogásába.

Előfizetés' utján olly csekélyre szabtuk e' munka' árát, hogy azt a' kevesbbé vagyonosak, nem különben a' tanuló ifjuság is mind oskolái, mind otthoni használat végett megszerezhetik.

Ezen olcsó ár a' második kötet' megjelentével okvetetlenül megszűnik 's magasabb bolti ár áll be.

Az első kötet sajtó alatt van 's ez' évi Juniusban elkészül, a' második kötet pedig Augustusban hagyja el a' sajtót.

Revisum Cassoviac.

2;
2;
3;
4;

bru
bár
kére
díj-
tete
a' k
taná
See
Leo
mag
nok
birá
meg
Illia
bánu
gye
non
zete
egri
jáva
terg
sága
f. m
mag
az f
Gyö
ropp
bek
mos
rült
föl
meg
mar
jolv
koki
kics
köne
jus
meg
's a'
uttal
gya
té e
a' ro
gyar
alsó
suk
azon
kori
mer
ban
tani
lalat
mell
ájtat
föltöt
pekk
nak
ben
volt
rek
fegy
szIV
eMI
ték
vadó